

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
РАЙОНЕН СЪД - АСЕНОВГРАД

Изх. № 328
Дата: 09.06.2021г.

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистровационен номер	Дата
<u>ВСС-1212</u>	<u>10-06-2021</u>

ДО
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

На страницата на ВСС е публикуван ДОКЛАД МОДЕЛ 4, като е дадена възможност на всички заинтересувани лица да вземат становище по същия. На 03.06.2021г. в Районен съд Асеновград се проведе общо събрание на съдиите за обсъждане на така изготвения доклад. При направеното обсъждане магистратите, работещи в Районен съд Асеновград, изразиха несъгласие с идеите, на които се основава провежданата реформа по т.нар. модел 4, тъй като тя не само, че не гарантира изпълнението на основната задача на съдебната власт, предвидена в Конституцията на Република България - защита на правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата, а затруднява изключително много изпълнението на същата.

Мотивите за това са следните:

На първо място с него се засяга един от основните принципи – този за разделението на властите, прокламиран в чл.8 от Конституцията. Основната идея, предвидена в доклада, е за промяна на подсъдността на множество дела, вследствие на което основният съд, който ще разглежда такива като първа инстанция е окръжен съд. Това е коренна промяна на принципа, определящ родовата подсъдност, залегнал в процесуалните закони, която може да се осъществи само и единствено чрез изменение на същите. Съгласно чл. 62 от Конституцията законодателната власт се осъществява от Народното събрание. Ето защо считаме, че единствено и само в неговите правомощия е предвиждането и осъществяването на подобна революционна промяна. Отделно

от това към нея би следвало да се пристъпи едва след провеждане на широк обществен дебат, както и след абсолютно точно предвиждане на последиците, до които ще доведе. Към настоящия момент това не е извършено. В публикувания доклад е направен анализ единствено на броя дела. Не е отчетено по никакъв начин как подобна промяна ще се отрази на гражданите и юридическите лица, на адвокатите, на магистратите. Не е обсъдено и налице ли е техническа възможност за това, включително и с оглед сградите, които се използват от съдилищата.

В тази връзка следва се съобрази, че в чл. 119, ал. 1 от Конституцията на Република България са регламентирани видовете съдилища, които осъществяват правораздаването. Районните съдилища са основните първоинстанционни съдилища в Република България. Това положение е установено в основните процесуални закони, които регламентират процедурата по разглеждането на гражданските и наказателните дела в съдилищата. Според чл. 103 от ГПК на районния съд са подсъдни всички граждански дела с изключение на тези, които са подсъдни на окръжния съд като първа инстанция. Уредбата на родовата подсъдност в ГПК сочи, че основният съд по граждански дела е районният съд. Подобен подход е възприет и в наказателния процес – според чл. 35, ал. 1 от НПК на районния съд са подсъдни всички наказателни дела освен подсъдните на окръжния съд. Политическите съображения за определяне на районните съдилища като основни звена на съдоустройствената система се свеждат до обстоятелството, че тяхната дейност стои най-близо до гражданите.

Основополагащото структурно положение на районните съдилища е утвърдено и в Раздел трети на Глава четвърта от Закона за съдебната власт. Според чл. 76 от ЗСВ районният съд е основен първоинстанционен съд. На него са подсъдни всички дела освен тези, които със закон са определени за подсъдни на друг съд. Към районните съдилища са създадени и функционират бюрата за съдимост, както и държавни съдебни изпълнители и съдии по вписванията. В този смисъл районните съдилища са в услуга на гражданите, които търсят правосъдие, доколкото разглеждат основните групи граждански и наказателни спорове, но също така осигуряват и специфични нужди, свързани с наказателноправния им статус (бюрата за съдимост), както и съпътстващите правосъдието дейности – изпълнението на съдебните решения и вписванията по отношение на недвижимите имоти. В този смисъл следва да се отбележи, че съгласно чл. 3 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност районът на действие на нотариуса съвпада с района на съответния районен съд. Поради това структурата на районните съдилища е определяща и за районите на действие на нотариусите и за осъществяваните от тях удостоверителни функции.

Нито в закон, нито в друг нормативен акт са определени минимални стандарти за големината и в частност за числеността на съдиите в районните съдилища. Районните съдилища са общо 113, разпределени в 28 съдебни района. Съдебните райони следват административно - териториалното деление на страната, определено със Закона за административно-териториалното устройство на Република България.

Видно от горното нормативната уредба на Република България, включително и Конституцията, не предвижда съществуването на териториални отделения на съдилищата. Поради това създаването на такива би било в противоречие както на основния закон, така и на всички останали. Освен това същото няма да допринесе за подобряване на работата, а напротив – точно обратното. Липсата на нормативни правила за функционирането на едно териториално отделение ще доведе до хаос в правораздаването в съответния съдебен район. Същото ще стане бавно и неефективно. Доказателство в подкрепа на този извод е работата на създадените териториални отделения към Районните прокуратури (което също противоречи на Конституцията, според която структурата на прокуратурата следва тази на съдилищата). От опитът с тези отделения е видно също така, че не се постига и едно от основните цели на предложените промени – равномерна натовареност. Напротив, различията в натовареността се задълбочават.

Тази цел би могла да се постигне много по-ефективно и законосъобразно чрез промяна на съдебната карта, тоест изменение на територията, която се включва в даден съдебен район при съобразяване с географските особености и дадености.

Не на последно място създаването на териториални отделения ще засегне пряко статута на магистратите, работещи в тях, относно мястото им на работа. Посоченото предимство в доклада – пълна мобилност, без необходимост от командироване, за да изпълняват длъжността съдия в териториално отделение, всъщност накърнява правата им и е посегателство върху тяхната независимост. Абсолютно безпочвено е и изтъкнатото в доклада, че по този начин няма да се изплащат пари за пътни на магистрати, които живеят в едно населено място, а работят в друго – такива и към момента не се изплащат. Изводите, че ще се създаде възможност за специализация, тъй като делата ще се разглеждат от специализирани в съответната материя съдии, ще доведе до по-добро качество и бързина, са обидни за съдиите в съдилищата, където подобно разделение не съществува. Резултатите от тяхната дейност се съдържат в годишните отчети и без да се навлиза в подробности, те са много добри и по нищо не отстъпват на тези от съдилищата, в които е налице специализация. Подобно е положението и по отношение на „предимството“, че ще се изразходват точно толкова средства

колкото са необходими, тъй като териториалното отделение няма да има самостоятелен бюджет. Макар и със самостоятелен бюджет, към момента в Районен съд Асеновград не се допуска излишно разходване на средства. А и начинът за осигуряване на тази цел е коренно различен – извършване на съответни проверки и ревизии. Предвидена е и отговорност в случай на нарушение. А и опасността от нецелесъобразно изразходване на средства си остава, но ще зависи от решенията на друг административен ръководител. Заемането на свободни щатове пък зависи от провеждане на конкурси в разумен срок. Освен това и тук важат изложените по-горе съображения относно накарняване на правата на съдиите – да, на същите ще бъде възложено изпълнение на работа в териториално отделение, но без да се иска съгласие. По този начин ще се засегне и тяхната независимост. А и провеждането на такава генерална промяна не би могло да се обоснове с отпадане на необходимост от съкращаване на празни щатове или дългото им незаемане.

Горните съображения се отнасят изцяло и до съдебните служители. Освен това към тях се прилагат и разпоредбите на КТ, които не допускат произволна промяна на мястото на работа. Изцяло неясно остава как ще функционират пълноценно териториалните отделения при намален състав от съдебни служители. Тук не е съобразено, че призовкарите в районен съд връчват призовки на лица с адрес на територията на съответния съд, изпратени от всички съдилища в страната. Ето защо техният брой ще остане еднакъв при евентуална промяна на подсъдността и създаване на териториално отделение. Абсолютно е необходимо да има и системен администратор, още повече, че и в доклада и по принцип е заложена идеята за видеоконферентни връзки. Съществуването на тази длъжност във всяко териториално отделение би било абсолютно необходимо и с оглед използването на ЕИСС.

Изключително нелогично е „предимството“ за оптимално използване на сгради, които са по-големи от нуждите на съответния съд, но ще съответстват на тези на едно териториално отделение и ще се използват пълноценно.

По отношение на предвидените конкурси – първият от тях създава изключително неравностойно положение на съдиите, тъй като ограничава участието на тези от друг съдебен район, както и на тези, които разглеждат различни дела от тези, за които се провежда конкурсът. Подобно неравноправие още на старта на един конкурс е недопустимо, а същото е залегнало и при оценяване и класиране на кандидатите.

Изцяло неизяснен остава статутът на т.нар. непостоянни състави, като в тази връзка вече се изложиха съображения както относно неефективността на идеята, така и относно нарушаването на правата и засягане на независимостта на магистратите.

В заключение следва да се отбележи, че от изготвения доклад по модел 4 не става ясно каква точно е същността на териториалното отделение, начина му на работа и неговите предимства и недостатъци, по които въпроси е предвидено да се проведе публична разяснителна кампания.

Предвидените в него революционни промени са с неясни положителни последици, но същевременно със сигурно негативно отражение върху правосъдието и достъпа до него, върху правната квалификация и професионалното развитие на магистратите. Същите се нуждаят от широко обсъждане, както от представители на съдиите, така от всички засегнати групи – адвокати, нотариуси, съдебни изпълнители, от научни работници и преподаватели по право, от обществото като цяло.

Горното становище се подкрепя от съдиите, *Съдията* цото събрание на съдиите при Районен съд Асеновград, прог *03.06.2017* г.

С УВАЖЕНИЕ:

МАРИЯ КАРАДЖЕВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РАЙОНЕН

СЪД АСЕНОВГРАД

